

מבדקי קואורדינציה בגיל הגן

כאיתור מוקדם

של קשיי למידה ובעיות רגשיות

ד"ר מרק ורטהיים

הילד שלכם סובל מקשיים בתנועה ובהתפתחות התנועתית?! יתכן שזו הסיבה לקשיים בתפקוד הדורש ריכוז, עמידה בזמנים, ישיבה והקשבה ממושכת, ציור/כתיבה/גזירה ועוד. אם לא תטפלו בזמן כשיגיע ילדכם לבי"ס יתקל בקשיים לימודיים וקשיים רגשיים שיובילו גם להפרעות חמורות יותר.

70% מהילדים שמוגדרים כחשודי "הפרעות קשב, ריכוז והיפראקטיביות" יש להם גם בעיות נלוות או עיקריות בתחום הקואורדינציה. בנוסף כ- 7% מהילדים עם קשיי קואורדינציה בכלל האוכלוסייה מתקשים באופן ניכר בדיבור ובהבעה. הקשיים מתעצמים במיוחד בזמן המשחק בחצר, בזמן הריכוז ובהופעות בגן. בבית הספר הבעיה מחריפה בכיתה ובהפסקות כשהם מוקפים בתלמידים רבים וקולניים, כשהמעמד החברתי בכיתה נקבע ע"פ השתתפות פעילה במשחקי החצר בהפסקה.

הסיבה

כנראה שילדך ישנן בעיות בקואורדינציה המקשות על תהליך הלמידה ומעצימות את ליקויי הלמידה ובעיקר אח"כ את התפקוד ההתנהגותי והחברתי. יתכן שילדך נמצא בחסך קואורדינטיבי המעכב את התפתחותו ואף פוגם בה ומוביל ל"פחד" להתמודד עם משימות תנועתיות מורכבות ועם משימות חדשות.

מחקרים שנערכו לאחרונה בגרמניה, אוסטריה, שווייץ, קנדה וארה"ב, בקרב ילדים בגילאי הגן ובית ספר יסודי גילו כי חסך, באחד במרכיבי הקואורדינציה, יכול לגרום ללקות בתפקוד בקליטת מידע, בזמן העיבוד ובאיכות העיבוד של המידע לכדי תנועה/תגובה.

ילדים כאלו מתאפיינים בנפילות רבות, הימנעות מנדנוד, חוסר רצון להשתתף בפעילות בגן משחקים, פחד מטיפוס, תגובה קיצונית ואף אלימה (מילולית או גופנית), סיכון עצמי בפעילות לא מבוקרת.

הזנחה של קשיים קואורדינטיביים תוביל בטווח הארוך, לכישלונות מתמשכים בלימודים ובמעגל התפקוד החברתי של הילד ואף תשפיע על הבריאות הרגשית של הילד.

יש פתרון

עד היום התפיסה הרפואית הייתה שאם מדובר בקואורדינציה, לא ניתן לטפל בבעיה, "אין מה לדאוג, הילד יהיה בסדר", ומקסימום הילד לא יהיה אתלט". היום אנחנו יודעים שההתפתחות הכללית והתפקודית נפגעת במרבית המקרים מקשיי קואורדינציה. הפגיעה היא אמנם קודם כל בהתפתחות התנועה אך לה יש השלכות על התפתחות השפה והדיבור, התנהגות בחברה, בטחון עצמי ועוד. כתוצאה מכך נפגעת גם יכולת הלמידה, הקריאה והכתיבה וזה גורר כישלון בלימודים שיוצר דימוי עצמי נמוך וכ"ו.

מומחים בעולם מציינים כי מדובר בקושי שניתן לטפל בו בצורה מבוקרת וללא תרופות. חוסר התייחסות לבעיה מוביל להעצמה של הקושי התפקודי.

בגילאי הגן אפשר לשפר את התפקוד הקואורדינטיבי בצורה טובה ומהירה, בעבודה כללית על מרכיבי הקואורדינציה ובמקרה הצורך בהתמקדות בשיפור המרכיבים החלשים (לאחר עריכת אבחון למציאת שורש הבעיה למשל בשיטת OCO™).

המחקרים הוכיחו כי ילדים עם קואורדינציה משופרת מסוגלים להתמודד טוב יותר עם מידע רב-גוני, שימוש רב-חושי במקביל, ואף לערוך חיפוי של חוש אחד על השני, ושיפור שפתי .

הורים לילדים שהתנסו בתכנית לפיתוח קואורדינציה במרכז ורטהיים דיווחו על שינוי מהותי בדרך ההתארגנות, בדרך קבלת החלטות של הילד, בדרך המשחק עם ילדים אחרים ובעליה משמעותית בביטחון העצמי ובדימוי העצמי . על ידי כך הורים אלו מאפשרים לילדם לעלות לכיתה א' עם נתוני פתיחה טובים יותר.